

Úly českého včelaře dobývají svět. Spolehlivě léčí varoázu

Zdeněk Seiner

Rok po té, co deník Právo napsal o vynálezu včelaře a pedagoga Romana Linharta z Chrudimska, se jeho termosolární úly stávají světovým hitem. Úly spolehlivě ničí roztoče *Varroa destructor*, miniaturního predátora, který decimuje milióny včelstev na čtyřech kontinentech.

„Pokud včelař z termosolárního úlu sundá střechu a osluní termosolární strop, slunce se do něj opře a teplota uvnitř úlu vzroste nad 40 stupňů. Léčebné maximum je 47 °C. Více než dvě hodiny tuto teplotu parazit nevydrží. Za dvě hodiny je mrtvý, ale včely to přežijí a plásty také,“ vysvětlil Právu v dubnu loňského roku Linhart. Uvěřily mu stovky včelařů a dnes nelitují.

„Spousta včelařů mi potvrdila, že v těchto úlech varoázu v podstatě nemají. Také medné výnosy jsou velké. Včera mi například volal včelař z Olomouce. Má dva termosolární úly umístěné na pozemku Botanické zahrady UP Olomouc, kde se vědecky testují pod vedením špičkového ento-

mologa Vítězslava Bičíka. Jen za květen z nich bylo vytočeno 58 kilogramů medu. Je to úžasné číslo, pokud uvážíme, že šlo o pouhé první vytáčení a normální květnový výnos v běžných úlech je na tomtéž stanovišti tak patnáct kilo na včelstvo,“ pochlubil se Linhart.

Spotřebují méně medu

Včely se brzy v předjaří rychleji rozvíjejí a sílí. Pak včelstvo v dubnu a květnu vytváří také více medu. „Protože je v termosolárním úlu výrazně tepleji, je na ohřev plodu na jaře spotřebováno méně medu. Včelstva v běžných úlech ročně protopí více než 100 kg medu,“ vysvětlil Linhart. Termosolární úly jsou u nás nabízeny za 10 100 korun.

Překročit hranice Česka i konvenčních názorů na včelaření nebylo jednoduché, ale začíná se to dařit, přestože na webu Včelařské fórum se každý týden objeví nějaká pochybovačná poznámka.

„Roztoč *Varroa destructor* totiž zachvátil prakticky celý svět. Výjimkou jsou některé oázy na

Foto PRÁVO – Zdeněk Seiner

Roman Linhart u svých prototypových úlů v Chrudimi.

Sahaře a zatím ještě Austrálie. Proto přichází zájem z celého světa a je jen otázkou času, než také zahraniční včelaři získají vlastní zkušenosti s naším úlem a udělají si na něj svůj názor,“

dodal Linhart. Termosolární úl je chráněn patentem v ČR, na Slovensku je to užitečný vzor a patentové řízení běží v mnoha zemích.

Ve velkém by mohly být tyto úly využívány třeba i ve Spojených

státech, kde varoáza způsobuje nejen včelařům, ale především farmářům pěstujícím ovoce, miliardové škody.

Včelou neopylené kvetoucí stromy jsou jen hezkou dekorací v krajině. Ze všech kvetoucích rostlin opylují včely zhruba 85 procent, tedy na 170 tisíc druhů, z toho 40 tisíc druhů by se bez nich neobešlo. U ovocných stromů navštěvují včely asi 90 procent květů – bez nich by nebyla zajištěna úroda.

Vtrhl na americký trh

Přesto cesta na amerických trh zpočátku nebyla snadná. „Ten úl se samozřejmě nelíbí zastáncům kořistnického komerčního způsobu včelaření. To je typické tím, že včelu vnímá jako pouhý výrobní prostředek a klade důraz na minimalizaci finančních vstupů. Což znamená: levný nezateplený úl a produkci medu na bázi užívání levných chemických léčiv. V komerční americké včelařině je včela využívána hlavně na opylování a nečeká se, že sezónu přežije,“ říká český vynálezce s tím, že tamní včelaři dostávají

na rozdíl od těch našich od ovocnářů peníze za opylovací služby.

„Velmi silnou podporu však máme od konzumentů medu, kteří chtějí med vyprodukovaný bez nutnosti chemické léčby včelstev. Také cítíme podporu menších amerických včelařů, kteří na rozdíl od velkovčelařů sázejí na kvalitu produktů. Chtějí, aby včelstva přežívala zimu a bez chemické léčby trvale prosperovala,“ dodává Linhart.

Klíčem k americkému úspěchu byl nápad obrátit se na světový server Indiegogo. Funguje, zjednodušeně řečeno, jako jakási burza pro drobné investory a indikátor veřejného zájmu.

Vybraný projekt, tento zde prezentovaný pod názvem *thermosolar hive*, mohou dárci podpořit jakoukoli částkou, třeba jediným dolarem. „Dárci nás podpořili během několika dnů částkou přesahující 30 tisíc dolarů. Přitom kampaň je zatím zhruba v polovině. Už nyní jsme dosáhli více než sta procent očekávané sumy. A propagační video má přes půl miliónu zhlédnutí,“ informoval Linhart.